

ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
Стара Загора
Ветеринарно медицински
факултет
Вх. № 598
Дата: 03.04.2019

РЕЦЕНЗИЯ

на д-р Гундарс Наглис, докторант на редовно обучение, относно дисертационния му труд „Разпространение, класификация и лекуване на анестралните състояния при млечни крави”

от проф. Любомир Найденов Кънчев, дбн, хоноруван преподавател към ЛТУ – София

Предложените подобрения в писменото ми мнение по време на апробацията не са приети. Тъй като проекто-дисертацията е почти идентична с предложението за рецензиране краен дисертационен вариант, а аз не съм променил първоначалното си мнение, представям същото като официална рецензия, естествено с минимални изменения и някои допълнения.

Още от самото начало бих желал да изразя положителното си отношение и оценка след запознаване с предложението ми проекто-текст на дисертационната разработка, а също и на самата дисертация, както и задоволството ми от прочетеното. Те се дължат главно на следните по-важни причини:

Преди всичко не ми е известно обширно проучване на посочената тема през последното десетилетие у нас, заслужаващо внимание. Същевременно проблемът е подчертано актуален, при кравите отглеждани за получаване на

мляко, тъй като е основен и осезателно снижава икономическите им показатели. Темата е разгледана на фона на отлично познаване на проблема в световен аспект – 316 ползвани автори. Те са представени безупречно, без допуснати неточности, което не е често срещано понастоящем при кандидатите за докторска титла. Д-р Наглис е отлично запознат с механизмите на действие на основните хормони, както и на техните синтетични аналози, участващи в регулацията на репродуктивните хормони при едрите преживни животни, позволяващи му с професионална лекота да ги използва и съчетава за комбинирана терапия, умело да обясни ефекта от приложението им, в зависимост от фазата на цикъла, морфофункционалните промени в съответните органи и структури на ендокринните образувания, както и свободно да дискутира получените резултати. Изборът на използваните методи в проучването е подходящ, тъй като осигурява получаването на сигурни резултати. Методите са съвременни, независимо че поради точността си, вече са се превърнали в рутинни за модерната акушеро-гинекологична практика. Данните са подкрепени с илюстративен материал, който ги осветлява и доизяснява. Използваният език е литературен, изказът лесен за четене и разбиране, не са допуснати правописни грешки, даже по използването на пълния член, което напоследък обикновено е проблем при много случаи. Считам, че външното оформление на труда, представящо и кандидата, е подходящо. Съществуват и други положителни страни на разработката, които следва в хода на защита, също да бъдат изтъкнати.

Една от целите обаче, на защитата на дисертационния труд е да бъдат посочени евентуално забелязани неточности, а дисертанта да се защити. От това как ще се защити, как ще отговори на направените бележки до голяма степен зависи и успеха на защитата.

Според мен, по-главните от неточности, биха могли да бъдат както следват по-долу. Впрочем, преди това бих искал да отбележа, че авторът може да ги вземе предвид или да ги отхвърли по негов избор, но е нормално да се обоснове по всяка една от тях. Също така някои поправки и въпроси бяха отбелязани само в текста на проекто дисертационния вариант с молив /за да се заличат евентуално/. Тях не мога да проследя дали са съобразени, но изложените в писменото ми мнение по време на апробацията бяха следните:

1. В литературния обзор не забелязвам отношението на дисертанта към спорни и противоречиви данни – следродилен анеструс при първотелки и многораждаци, значението на хранителната дажба преди или след раждане, самостоятелната или съчетана роля на мелатонина в зависимост от сезона, продължителност на еструсната фаза понастоящем, за тази порода животни и начини за откриване на крави в еструс, физиологически необходимият период след раждане /индипенданс период/.

2. Необходима е по-пълна обосновка за избора на проучваните схеми за третиране на анеструса, ползваната класификация за анеструсното състояние и избраните от автора класификации на анестралните яйчникови структури.

3. Отсъствието на данните за статистическата обработка на получените резултати /с изключение на отнасящите се до съдържанието на прогестерон в серума, размера на фоликулите и на броя на жълтите тела/. Другите данни са получени на основата на три ферми, на десетки и стотици опитни животни, всяко с индивидуалните си отлики. Редица фигури са без представени размера на отклоненията. Методът за определяне съдържанието на прогестерон /макар и рутинен/ е описан подробно, но данни за inter- и intra coefficient of variation – не са посочени, както и за наклон на стандартната крива.

4. Повторно възразявам срещу употребата на сленг и нелитературни думи във ВУЗ, като например „разгоненост” /1,

19, 36 с., подзаглавие 2.3/, вместо „еструс” /и производните му/, престонародното „последък”, вместо „плацента” даже в протокол за събиране на данни /67 с/, „говеда”, като фактически в дисертационната разработка обект са само крави, така че използването на тази дума в случая, освен че е неуместно, но е и неправилно.

5. След като официално са представени съкращения /ИО, ПИО, Р₄/, защо в текста не се ползват, а се изписват цялостно и то многократно. Толкова трудно ли беше тези и други дребни неща да се коригират в крайния текст, за да бъде изряден.

6. За да бъде напълно безупречен литературният указател /по подобие на списанията с висок IF/ е необходимо още съвсем малко по отношение на унификацията – нееднакво посочване страниците на цитирания текст /примерно „356-61” и „356-361”/; някъде последният/последните съавтор/и е посочени с „and” другаде с „at all”; № 210, 211, 284, 285, 286, 287, не са по азбучен ред; инициалите на съавторите са точкувани, но другаде – не; названията на списанията също някъде са съкратени, другаде изписани изцяло; не съм сигурен дали в дисертациите е правилно да бъдат цитирани учебници и учебни помагала.

7. Не приемам двукратно представеното резюме /без пълен текст/ веднъж на кирилица /участие в конференция на ESDAR/, втори път като публикация на английски език. По силата на Критериите на ТУ то е или участие в научен форум или „научна активност”, тъй като JDAR е с импакт фактор.

8. Правилно е „киста”, а на „циста” – вж. Terminologia medica polyglotta, Г. Арнауов, П. Арнаудова, Медицина и фифизкултура, 1992.

Цитирания във връзка с дисертацията или свързаните с нея публикации не са представени. Според мен твърдо рано е да се очакват подобни, въпреки че по силата на Критериите на ТУ

резюмето носи IF, а ако авторите го представят в пълен текст на английски език, то ще бъде и публикация. Научната разгласа на дисертационната разработка обаче е напълно постигната чрез участията в научните форуми, самите публикации, както и от представения автореферат, отговарящ на изискванията.

Направените изводи характеризират положително с постигнатото, хармонизирайки с поставените задачи за изследване и получените резултати.

В една кратка, резюмирана форма, основните постижения на представената дисертационна разработка се отнасят основно до бъдещия тревога висок процент на проявения анеструс в проучваните говедновъдни ферми, типовете на анеструсното състояние при тях и разпространение им в зависимост от сезона на годината, както и плурарите на раждането. От особено практическо значение са резултатите от третирането на страданието с изпитаните схеми за комбинирания хормонални апликация.

В заключение – на основата на изтъкнатите многостранни положителни страни на дисертационната разработка и неоспоримите ѝ достойнства предлагам на уважаваните членове на разширения катедрен съвет да вземе решение за присъждането на научната и образователна степен „Доктор” по научната специалност акушерство и гинекология на животните и болести на новородените животни”, област на висшето образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.4 Ветеринарна медицина на д-р Гундарс Наглис.

София,

04.04.2019 г.

Подпис:

/Проф. Л.Н.Кънчев, дбн/